

Lausunto

19.11.2021

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Valtakunnallisen jätesuunnitelman visio on oikean suuntainen ja siinä on nostettu esiin monia olennaisia seikkoja kestäväälle jätehuollolle, esimerkiksi alan toimijoiden välinen yhteistyö sekä laadukkaan tutkimus- ja kokeilutoiminnan tukeminen.

Visiossa on myös ainakin osittain huomioitu jätehuollon linkitys laajempaan kiertotalouskokonaisuuteen. Vision toteutumiseksi on tärkeää ymmärtää jätehuoltojärjestelmä sosioteknisenä kokonaisuutena ja nykyisen järjestelmän pullonkaulat kierrätys- ja kiertotaloussiirtymässä. Esimerkiksi muovien ja tekstiilien osalta uusiutuotteiden valmistuskapasiteetti ja kysyntä voivat olla tärkeämmässä roolissa kehityksen nopeuden osalta kuin esimerkiksi keräys. Kiertotalouden strategisen ohjelman tiivistelmässäkin todetaan: ”Kiertotaloudessa ei ole kuitenkaan kyse ainoastaan taloudesta tai teknologisista ratkaisuista. Se edellyttää muutosta sekä päätöksenteossa että yritysten, kotitalouksien ja kuluttajien asenteissa ja käyttäytymisessä.”

Koulutukseen liittyen pitää varmistaa, että yliopistoilla on riittävät resurssit kiertotalouden ja jätehuollon osaajien kouluttamiseen. Tämä voi toteutua esimerkiksi monitieteisten kiertotalouden maisteriohjelmien kautta sekä laajentamalla erilaisten kiertotalouden sivuainekokonaisuuksien tarjontaa eri alan opiskelijoille. Myös täydennyskoulutuksella on tärkeä rooli kiertotalouden osaajien koulutuksessa.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

-

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

-

3. Yhdyskuntajätteet

Painopistealueiden valitseminen jätesuunnitelmalle on loogista. Samalla on hyvä pitää mielessä kaikki keskeiset jätevirrat, joille Suomi voi olla tarjoamassa kiertotalousratkaisuja myös globaalissa mittakaavassa. Esimerkiksi tekstiilisektori on globaalisti saastuttavimpia teollisuudenaloja. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun johtama monitieteinen Sustainable textile systems: Co-creating resource-wise business for Finland in global textile networks (FINIX) -hanke pyrkii nostamaan suomalaisia tekstiilien kiertotalouden ratkaisuja osaksi globaaleja arvoketjuja.

Yhdyskuntajätteen kierrätysastetavoitteen (57 % vuoteen 2027) toteutuminen vaikuttaa erittäin haastavalta jos suhteutetaan vaadittava kierrätysarppaus menneeseen kehitykseen kierrätysasteessa. Tuntuu, että osan 3b alatavoitteiden osalta jää osittain epäselväksi, millä tavalla ne varmistavat tavoitellun kierrätysarppauksen yhdyskuntajätesektorilla. Ovatko tavoitteet tarpeeksi kunnianhimoisia? Mikäli 57 % kierrätystavoitteeseen halutaan päästä, tarvitaan nopeasti laajamittaisia toimia niin erilliskeräysverkoston laajentamisen kuin lajittelutehokkuuden kasvattamisenkin osalta. Tähän tarvitaan uudenlaista yhteistyötä alan toimijoiden kesken.

"3.6 Tehdään tutkimus sekä toteutetaan ohjauskeinoja lajittelutehokkuuden nostamiseksi"

Laadukkaan tutkimustoiminnan rahoittaminen jätealalla on erittäin tärkeää. Samalla pitää varmistaa, että tutkimustuloksia sovelletaan käytäntöön entistä nopeammin.

"3.11. Kehitetään jätehuollon hintaohjausta kierrätykseen kannustavaksi"

Jätteen hintaohjaus on useissa tutkimuksissa ja selvityksissä todettu potentiaalisesti merkittäväksikin keinoksi lajittelun tehostamisessa. Suomessa esimerkiksi painoperusteisen hinnoittelun tai muiden selvästi lajitteluun ohjaavien hinnoittelumekanismien testaus ja käyttöönotto on ollut valitettavan rajallista. Yhdyskuntajätteen kiristyvien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi jätteiden voimakkaasti lajitteluun kannustava hinnoittelu on tärkeää ellei jopa välttämätöntä.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Sahimaa Olli
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu, Vastuullisen liiketoiminnan
tutkimusryhmä

